



WOJEWODA LUBUSKI

PS-V.431.13.2012.MRod

Gorzów Wlkp., dn. 20 lutego 2013 r.

**Pani
Dorota Jereczyńska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Przewozie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.), art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz.1228), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zmianami) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092) Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp., przeprowadził kontrolę problemową w zakresie realizacji wybranych zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie (pl. Partyzantów 1, 68-132 Przewóz), gdzie Kierownikiem jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą jest Pani Dorota Jereczyńska.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu prawidłowości ustalania i egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, działań prowadzonych wobec dłużników alimentacyjnych oraz terminowości przekazywania sprawozdań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za okres I-II kwartał 2012 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie: Małgorzata Rodak - starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - przewodniczący zespołu kontrolnego oraz Julita Zielińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. – członek zespołu kontrolnego - w dniu 15.11.2012 r., na podstawie upoważnień do przeprowadzenia kontroli nr 437-1/2012 i nr 437-2/2012 z dnia 13 listopada 2012 r.

Jednostka kontrolowana realizuje zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 Nr 139, poz. 992 ze zm.), ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228), Zarządzenia Nr 98/2004 Wójta Gminy Przewóz z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, Zarządzenia nr 137/2008 Wójta Gminy Przewóz z dnia 22 września 2008 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie do prowadzenia postępowania oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, Zarządzenia Nr 274/2010 Wójta Gminy Przewóz z dnia 26 sierpnia 2010 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie do prowadzenia postępowania z dłużnikami alimentacyjnymi, Zarządzenia Nr 273/2010 Wójta Gminy Przewóz z dnia 26 sierpnia 2010 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie do przekazywania do właściwego biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych. Dodatkowo Pani Bożena Maszkowska zatrudniona na stanowisku referenta w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie posiada upoważnienie wydane przez kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie do prowadzenia postępowań administracyjnych z zakresu świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Dorota Jereczyńska – Kierownik OPS w Przewozie oraz Pani Bożena Maszkowska – referent w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie.

Projekt wystąpienia pokontrolnego otrzymała Pani w dniu 13.12.2012 r., do którego 24.12.2012 r. zostały wniesione zastrzeżenia. Pismem z dnia 18 stycznia 2013 r. znak PS-V.431.13.2012.MRod poinformowano o uwzględnieniu w części wniesionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. NR 185 poz 1092), przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Skontrolowaną działalność oceniono:

1. Nienależnie pobrane świadczenia rodzinne

Prawidłowość ustalania i egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych - *oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.*

Podczas czynności kontrolnych skontrolowano 7 postępowań w sprawie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, co stanowi 100 % wszczętych postępowań w okresie od stycznia 2012 r. do dnia kontroli, tj. 15.11.2012 r. w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

Ponadto badając dokumentację źródłową próbowano ustalić:

a) Czy jednostka kontrolowana wydaje decyzje stwierdzające nienależnie pobrane świadczenia rodzinne, w przypadku pobrania przez stronę nienależnie świadczenia rodzinnego;

- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia rodzinne, w stosunku do liczby skontrolowanych postępowań w sprawie nienależnie pobranego świadczenia - We wszystkich 7 skontrolowanych postępowaniach w sprawie nienależnie pobranego świadczenia została wydana decyzja stwierdzająca nienależnie pobrane świadczenie.
- **Miernik jakościowy:** rzetelność ustalania nienależnie pobranych świadczeń - W jednym przypadku błędnie określono kwotę zwrotu i okres nienależnie pobranego świadczenia - postępowanie w sprawie Pani *

b) Czy jednostka kontrolowana wydaje decyzje uchylające bądź zmieniające decyzję przyznającą świadczenie rodzinne, w przypadku gdy zaistniały okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych;

- **Miernik ilościowy** - Liczba decyzji uchylających/zmieniających decyzję przyznającą świadczenia rodzinne w stosunku do liczby skontrolowanych postępowań w sprawie nienależnie pobranego świadczenia - Wydano 7 decyzji uchylających prawo do pobierania świadczeń rodzinnych w stosunku do 7 skontrolowanych postępowań w sprawie nienależnie pobranego świadczenia.

c) Czy jednostka kontrolowana prawidłowo ustala kwoty nienależnie pobranego świadczenia rodzinnego oraz okres, za jaki zobowiązano stronę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rodzinnego;

* Usunięcia danych dokonano na podstawie art. 6 i 7 pkt. 3 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 (t.j. z 2002 r., Dz.U. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

- **Miernik ilościowy** - Liczba decyzji, w których prawidłowo określono kwotę zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w stosunku do decyzji skontrolowanych- w 6 na 7 skontrolowanych postępowań, kwota nienależnie pobranych świadczeń określona była prawidłowo, co stanowi 85,71 % prawidłowo wydanych decyzji w tym zakresie.

W jednym przypadku błędnie określono kwotę zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Dnia 26.10.2011 r. decyzją nr OPS.8181-62/1/2011 przyznano zasiłek rodzinny na: * w kwocie 91 zł na okres od 01.11.2011 r. do dnia 31.10.2012 r., dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w wysokości 100 zł.; * w kwocie 68 zł na okres od 01.11.2011 r. do dnia 31.10.2012 r., dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego od dnia 01.11.2011 do dnia 18.11.2011 w kwocie 240 zł. Następnie dnia 26.04.2012 r. do Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie wpłynęło oświadczenie strony, iż poczynawszy od 16.01.2012 r. podjęła zatrudnienie. Z uwagi na powyższe, dnia 27.04.2012 r. organ właściwy zawiadomił o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie uchylenia decyzji, ponadto wezwano stronę celem dostarczenia zaświadczenia o dochodzie netto za miesiąc luty 2012 r. Po przeliczeniu ponownie dochodu, dochód rodziny w przeliczeniu na osobę przekroczył kryterium dochodowe warunkujące prawo do świadczeń rodzinnych. Tym samym dnia 14.05.2012 r. zakończono realizację decyzji nr OPS.8181-62/1/2011 z dniem 31.03.2012 r. Dalej dnia 15.05.2012 r. zawiadomiono stronę o wszczęciu postępowania w sprawie nienależnie pobranego świadczenia, i tak dnia 15.05.2012 r. wydano decyzję uznającą kwotę 318 zł za nienależnie pobrane świadczenie za okres od 01.04.2012 do 15.05.2012 r. Zgodnie z art. 24 ust 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych „, w przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do świadczeń rodzinnych, świadczenia nie przysługują od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym dochód został uzyskany”. W opisanym przypadku jeżeli strona podjęła zatrudnienie 16.01.2012 r. uzyskanie dochodu nastąpiło w miesiącu lutym, a wstrzymanie prawa do świadczeń rodzinnych powinno nastąpić z dniem 01.03.2012 r.

- **Miernik ilościowy** - Liczba decyzji, w których prawidłowo określono okres, za jaki zobowiązano stronę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rodzinnego w stosunku do decyzji skontrolowanych - w 7 na 7 skontrolowanych postępowań, okres, za który strona nienależnie pobrała świadczenie został prawidłowo określony, co stanowi 100 % prawidłowo wydanych decyzji w tym zakresie.

* Usunięcia danych dokonano na podstawie art. 6 i 7 pkt. 3 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 (t.j. z 2002 r., Dz.U. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

e) *Czy jednostka kontrolowana, w przypadku stwierdzenia nienależnie pobranego świadczenia, podejmowała działania zmierzające do odzyskania nienależnie pobranego świadczenia?*

- **Miernik ilościowy** – Liczba decyzji dotyczących zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, w stosunku do liczby skontrolowanych postępowań w sprawie nienależnie pobranego świadczenia - wszystkie decyzje ustalające nienależnie pobrane świadczenia zawierały adnotację o obowiązku dokonania zwrotu.

Nie była wydawana odrębna decyzja nakazująca zwrot nienależnie pobranego świadczenia w żadnym z 7 skontrolowanych postępowań. Pani Bożena Maszkowska w protokole przyjęcia ustnych oświadczeń wyjaśniła, że „uznanie nienależnie pobranych świadczeń i nakaz zwrotu jedną decyzją administracyjną miało miejsce w sytuacji kiedy klientka chcąc w danym dniu spłacić kwotę nienależnie pobraną, domagała się decyzji, z której wynikało jaką kwotę ma wpłacić. Sytuacja taka miała miejsce kiedy klientka, np. wyjeżdżała za granicę i odbiór decyzji byłby utrudniony.”

- **Miernik ilościowy** – Liczba wystawionych tytułów wykonawczych w stosunku do liczby decyzji zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (dot. decyzji niespłaconych przez stronę w terminie określonym w decyzji) – Wszystkie decyzje stwierdzające nienależnie pobrane świadczenie zostały spłacone w terminie określonym w decyzji.
- **Miernik jakościowy** - W jaki sposób jednostka kontrolowana, dąży do skutecznego egzekwowania nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, czy jednostka kontrolowana przestrzega zapisów art. 30 ust. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. z wypłacanych świadczeń rodzinnych potrąca kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych - Wszystkie należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń zostały zwrócone na konto Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie.

f) *Czy jednostka kontrolowana, w zakresie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych przestrzegała zapisów kodeksu postępowania administracyjnego?*

Jednostka kontrolowała nie przestrzegała terminów, o których mowa w Kodeksie Postępowania Administracyjnego, w sprawach z zakresu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych. W przypadku gdy, przed wydaniem decyzji w sprawie uchylenia lub też ustalenia nienależnie pobranego świadczenia, wzywano stronę celem wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w terminie 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia, organ

właściwy nie czekając na koniec wyznaczonego przez siebie terminu, wydawał decyzję administracyjną. Taka sytuacja miała miejsce w 5 na 7 przypadkach skontrolowanych postępowań. Pani Bożena Maszkowska w protokole przyjęcia ustnych oświadczeń wyjaśniła, że „sytuacja taka miała miejsce w przypadku osób, które domagały się decyzji o nienależnych świadczeniach przed wpłatą środków do kasy”.

Wątpliwości budzi również fakt, zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia przez Panią *. Dnia 14.12.2007 r. decyzją nr OPS.81820-95/1/2007 przyznano zasiłek pielęgnacyjny na okres od 01.12.2007 (nie wskazując okresu do kiedy) w kwocie 153 zł. Strona posiadała orzeczenie o niepełnosprawności ważne do 28.02.2012 r., tak więc zasiłek pielęgnacyjny winny być przyznany do ostatniego dnia miesiąca w którym upływa termin ważności orzeczenia. Błędne określenie okresu, za jaki zasiłek pielęgnacyjny powinien być przyznany, ostatecznie miał wpływ na wydanie decyzji stwierdzającej nienależnie pobrane świadczenie.

2. Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych.

Skuteczność prowadzonych działań wobec dłużników alimentacyjnych - *oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.*

Z informacji przekazanej przez Panią Bożeną Maszkowską – wynika, iż na terenie Gminy Przewóz zamieszkuje 11 dłużników alimentacyjnych, wobec których jednostka kontrolowana zobowiązana była do podejmowania działań zmierzających do zwiększenia efektywności egzekucji alimentów.

Działania te polegać powinny w szczególności na:

- ustaleniu sytuacji dochodowej, majątkowej, zawodowej, zdrowotnej dłużnika oraz przyczyn niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego – przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i odebranie oświadczenia majątkowego;
- aktywizacji zawodowej dłużnika poprzez zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy, informowaniu powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- kierowaniu do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego;

* Usunięcia danych dokonano na podstawie art. 6 i 7 pkt. 3 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 (t.j. z 2002 r., Dz.U. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

- wnioskowaniu o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od płacenia alimentów;
- współpracy gminy właściwej wierzyciela i gminy właściwej dłużnika (wzajemne informowanie się o działaniach podejmowanych wobec dłużników i efektach tych działań);
- współpraca z komornikami sądowymi.

Kontroli poddano dokumentację 5 dłużników alimentacyjnych, co stanowi 50 % dłużników alimentacyjnych, dla których podmiot kontrolowany jest organem właściwym dłużnika. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Ponadto badając dokumentację źródłową próbowano ustalić:

a) Czy w przypadku otrzymywania wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organ właściwy dłużnika wzywał dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego?

- **Miernik ilościowy:** Liczba wezwanych dłużników w stosunku do liczby otrzymanych wniosków, o których mowa w art. 3 ust 5 w/w ustawy - sprawdzono 5 teczek (co stanowi 50 % dłużników alimentacyjnych) i ustalono, iż jednostka kontrolowana wezwała wszystkich 5 dłużników alimentacyjnych, w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego.
- **Miernik jakościowy:** Jakie działania były podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, wobec których nie skierowano wezwania w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. (Stosunek podjętych działań do liczby dłużników) – wobec wszystkich dłużników skierowano wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego

b) Czy dochowywano terminów określonych w art. 35 kpa w kwestii prowadzonych działań wobec dłużników alimentacyjnych

- **Miernik ilościowy:** Liczba terminowo wszczętych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych w stosunku do liczby dłużników alimentacyjnych. (Średni czas liczony w dniach od momentu otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do momentu wezwania dłużnika alimentacyjnego w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego lub podjęcia innego działania np. wniosku o ustalenie miejsca zamieszkania). - 20 % postępowań wobec dłużników alimentacyjnych wszczęta była z

zachowaniem terminu. Skontrolowano 5 postępowań, w tym 4 postępowania wszczęte było po upływie 3 m-cy.

- d) *Czy przekazywane były informacje pochodzące z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego dłużnika, komornikowi sądowemu zgodnie z art. 5 ust. 1*
- **Miernik jakościowy:** W jaki sposób organ wywiązywał się z zadania nałożonego w art. 5 ust 1 w/w ustawy - Przeprowadzono 5 wywiadów alimentacyjnych, natomiast przekazano jedynie informacje dot. 3 dłużników, nie informowano organu właściwego wierzyciela z uwagi na fakt, iż jednostka kontrolowana wobec wszystkich skontrolowanych dłużników była jednocześnie organem właściwym wierzyciela i dłużnika.
- d) *Czy w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie mógł się wywiązać ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia organ właściwy podejmował środki w celu aktywizacji zawodowej dłużnika.*
- **Miernik ilościowy:** Liczba podjętych działań związanych z aktywizacją zawodową dłużników alimentacyjnych, o których mowa w art. 5 ust 2 w stosunku do liczby dłużników, którzy nie mogą wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, iż 5 dłużników alimentacyjnych nie posiadało zatrudnienia, i wobec tych dłużników zwrócono się do PUP o aktywizację zawodową, pomimo tego, że tylko 2 dłużników posiadało status osoby bezrobotnej, 3 nie było zarejestrowanych w urzędzie pracy.
 - **Miernik jakościowy:** W jaki sposób monitorowano aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych. W przypadku przekazywania informacji do PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, otrzymywano informację zwrotną z PUP o statusie dłużnika alimentacyjnego i ewentualnej możliwości aktywizacji zawodowej dłużnika.
- e) *Czy OWD wszczynał postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań w sytuacjach spełnienia warunków, o których mowa w art. 5 ust 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.*
- **Miernik ilościowy:** Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (pod warunkiem, iż przez okres 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów) w stosunku do liczby

dłużników, którzy nie wywiązali się z jednego z wymienionych warunków określonych w art. 5 ust. 3 w/w ustawy – na dzień kontroli nie wydano żadnej decyzji administracyjnej o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, a wobec trzech wskazanym było wszczęcie takiego postępowania. Dnia 30.11.2012 r. do Wydziału Polityki Społecznej wpłynęły dokumenty potwierdzające wszczęcie takiego postępowania wobec dwóch dłużników, natomiast na dzień kontroli nie zostały one przedstawione zespołowi kontrolnemu. Wobec trzeciego dłużnika nie wszczęto takiego postępowania z uwagi na fakt, iż dłużnik systematycznie dokonywał spłat.

- **Miernik jakościowy:** Prawidłowość przeprowadzonego postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i przepisami kodeksu postępowania administracyjnego) – na dzień kontroli jednostka kontrolowana nie wydała żadnej decyzji o uchyleniu się dłużnika alimentacyjnego od zobowiązań alimentacyjnych. Stwierdzono, iż w jednym przypadku dłużnik nie posiadał statusu osoby bezrobotnej, a pomimo tego nie zobowiązano dłużnika do zarejestrowania się w PUP, w konsekwencji organ właściwy dłużnika nie wiedział, czy zachodzą przesłanki wynikające z art. 5 ust 3 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, warunkujące wszczęcie postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Wątpliwości budzi również fakt, iż w przypadku występowania przesłanek o których mowa w art. 5 ust 3 warunkujących wydanie decyzji o uchyleniu się dłużnika alimentacyjnego od zobowiązań alimentacyjnych, jednostka kontrolowana nie przeprowadzała postępowań w sprawie ustalenia, czy przez okres ostatnich 6 miesięcy dłużnik wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów.
- f) *Czy w przypadku uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych OWD skierował wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego oraz skierował wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 §1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)*
- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji ostatecznych o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w stosunku do liczby skierowanych wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy (brani pod uwagę są jedynie dłużnicy posiadający prawo jazdy) – nie skierowano wniosku do starosty, gdyż nie wydano żadnej decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych

- **Miernik ilościowy:** Liczba decyzji ostatecznych o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w stosunku do liczby skierowanych wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) – nie skierowano wniosku o ściganie, gdyż nie wydano żadnej decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych

g) *Czy OWD informował OWW oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego i o ich efektach.*

- **Miernik jakościowy:** W jaki sposób organ wywiązywał się z zadania nałożonego w art. 6 w/w ustawy - Organ właściwy dłużnika nierzetelnie wywiązał się z nałożonego zadania wynikającego z powyższego artykułu, gdyż w stosunku do 3 na 5 dłużników alimentacyjnych, skierowano informację do komornika sądowego.

3. Terminowość przekazywania sprawozdań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za okres I-II kwartał 2012 r. – oceniono pozytywnie.

- **Miernik jakościowy:** Czy jednostka kontrolowana przekazywała sprawozdania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych w terminach określonych w Rozporządzeniu MPiPS w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie trybu przekazywania środków finansowych na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz sposobu sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych.

Ustalono (na podstawie dat przekazanych sprawozdań do aplikacji Quick-stat i s-Fundusz), iż sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych zrealizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin, jak również z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za I i II kwartał 2012 r. przekazano z zachowaniem terminu, o którym mowa w § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie trybu przekazywania środków finansowych na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz sposobu sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych, oraz zgodnie z terminem określonym w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie

sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli stwierdzono naruszenie przepisów prawa w zakresie art. 5 ust 3, ust 2, ust 3a, art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, art. 24 ust 4, ust. 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 35, art. 104, art. 6 kodeksu postępowania administracyjnego.
- rzetelność – postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych jest prowadzone w sposób nierzetelny, dłużnicy wzywani byli na przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego nawet po terminie 3 miesięcy, jednostka kontrolowana nie wykorzystywała wszystkich narzędzi wpływających na skuteczność egzekucji należnych alimentów, stwierdzono również brak konsekwencji w prowadzonych postępowaniach. W przypadku postępowań w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, niektóre wykryte nieprawidłowości były powielane w każdym skontrolowanym postępowaniu. Nie dokładano starań, aby strona w decyzji była należycie poinformowana, na jakiej podstawie prawnej uznano świadczenia za nienależnie pobrane. W powyższym zakresie jednostka kontrolowana również nie dotrzymywała terminów.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- postępowania w sprawie nienależnie pobranego świadczenia rodzinnego prowadzone były z naruszeniem zapisów kodeksu postępowania administracyjnego;
- Rozstrzygnięcie w sprawie ustalenia nienależnie pobranego świadczenia, jak również nakazujące zwrot nienależnie pobranego świadczenia zapadało jedną decyzją. Zgodnie z art. 104 KPA, organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji(...) Decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji. Rozstrzygnięcie w sprawie nakazu zwrotu może zapaść dopiero, gdy decyzja ustalająca nienależnie pobrane świadczenia jest ostateczna;
- W jednym przypadku błędnie określono kwotę i okres nienależnie pobranego świadczenia - naruszenie zapisu art. 24 ust 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych;

- W jednym przypadku wypłacono świadczenia rodzinne bez podstawy prawnej, a następnie nakazano zwrot nienależnie pobranego świadczenia;
- Nie przestrzegano terminów określonych w kodeksie postępowania administracyjnego ani wyznaczonych przez jednostkę kontrolowaną;
- Brak konsekwencji w prowadzonym postępowaniu wobec dłużnika alimentacyjnego Pana *, co stanowi naruszenie art. 5 ust 3 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Naruszenie art. 5 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w zakresie zobowiązania dłużnika Pana * do zarejestrowania się jako bezrobotny albo poszukujący pracy;
- Naruszenie art. 5 ust 1 oraz art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w zakresie informowania komornika sądowego;
- Brak przeprowadzonych postępowań w sprawie ustalenia, czy przez okres ostatnich 6 miesięcy dłużnik wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych, w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów;
- Brak należytej komunikacji pomiędzy osobą prowadzącą postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, a osobą przeprowadzającą wywiad alimentacyjny.

Wątpliwości budzi upoważnienie wydane przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Dorotę Jereczyńską dla Pani Bożeny Maszkowskiej w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych z zakresu świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z art. 8b i art. 12 ust 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz art. 20 ust 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych - organ właściwy dłużnika/organ właściwy wierzyciela/organ właściwy może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu, albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji/do prowadzenia postępowania w sprawach o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji/ do prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

* Usunięcia danych dokonano na podstawie art. 6 i 7 pkt. 3 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 (t.j. z 2002 r., Dz.U. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

Osobą odpowiedzialną za powstanie opisanych nieprawidłowości jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie – Pani Dorota Jereczyńska.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości zalecam:

- Zachowanie należytej dbałości o formalną poprawność prowadzonych postępowań w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, w oparciu o przepisy k.p.a i ustawy o świadczeniach rodzinnych w szczególności: -w zakresie przestrzegania terminów określonych w art. 35 k.p.a; formułowanie prawidłowej podstawy prawnej w wydawanych decyzjach; ustalanie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia odrębną decyzją w przypadku wydania decyzji uznające świadczenie rodzinne za nienależnie pobrane;
- Prawidłowe określenie okresu i kwoty nienależnie pobranych świadczeń, zgodnie z art. 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do świadczeń rodzinnych, świadczenia nie przysługują od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym dochód został uzyskany- art. 24 ust 7;
- Dokonanie zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości w 2012 r. w rozdziale 85212 § 2010 w kwocie 159 zł. (dot. wypłaty zasiłku rodzinnego dla Pani *w miesiącu marcu 2012) wraz z odsetkami liczonymi, jak dla zaległości podatkowych od dnia stwierdzenia, tj. dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego do dnia spłaty (podstawa prawna – art. 169 ust. 1,2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych [Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.]) Zwrotu dotacji należy dokonać na rachunek Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. NBP O/O Zielona Góra nr 94 1010 1704 0023 3622 3100 0000 w terminie 15 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego, lub w przypadku dokonania powyższego zwrotu przedstawienie potwierdzenia dokonania wpłaty;
- Przyznawanie zasiłków pielęgnacyjnych zgodnie z art. 24 ust 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową dłużników, w każdym przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia i monitorowanie rezultatów tych działań;

* Usunięcia danych dokonano na podstawie art. 6 i 7 pkt. 3 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 (t.j. z 2002 r., Dz.U. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

- Konsekwentne reagowanie na przypadki gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwił przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego zgodnie z art. 5 ust 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Rozważenie możliwości opracowania procedur usprawniających komunikację pomiędzy komornikiem sądowym oraz organem właściwym wierzyciela z uwzględnieniem zapisów art. 6 i art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Rozważenie możliwości realizacji obowiązku przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych przez jedną osobę;
- Uregulowanie kwestii prawnej w odniesieniu do upoważnienia pracownika w zakresie realizacji zadań zleconych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na podstawie art. 46 ust 3 pkt 3 i 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2011 Nr 185 poz. 1092) oczekuję w terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Jan Świrepo
Wicewojewoda Lubuski